

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2022-353

25.4.2022

If Skadeforsikring NUF

Lystbåt/fiskebåt

Tyveri av motor og elektronikk fra båt – erstatningsoppgjør.

Sikrede meldte om tyveri av båtmotor mens båten stod i vinteropplag. Selskapet innhentet en takst og tilbød erstatning på kr 292 300 med fradrag for avtalt egenandel. Dette var i tråd med det takstmannen vurderte de tapte gjenstandene for å være verdt. Sikrede var ikke enig i oppgjøret og viste blant annet til at det ikke var motorer å oppdrive, og at selskapet selv måtte ta jobben med å sette båten tilbake i den stand den var. Sikrede innhentet også en takstrapport hvor det fremgikk at erstatningen burde settes til kr 298 524 eks. mva./kr 373 155 inkl. mva. Nemnda kom til at sikrede ikke hadde sannsynliggjort at den verdifastsettelsen selskapet hadde lagt til grunn var feil.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: Sikrede har fremsatt et samlet krav på kr 730 775.

Saksfremstilling

Saken gjelder oppgjør etter tyveri av motor og elektronikk fra båt.

Sikrede har tegnet båtforsikring for sin fritidsbåt hos selskapet. Ifølge forsikringsvilkårene gjelder bl.a. følgende vilkår for oppgjør etter skade på båt:

7.1 Oppgjørregler ved reparasjon

7.1.1 Kan skaden repareres erstattes reparasjonsomkostningene. Er det etter Ifs mening ikke lønnsomt å reparere de enkelte deler, skiftes de med likeverdige, - eller i det alt vesentlige likeverdige -, deler. Hvis reparasjonen skjer ved innsetting av nye deler, og de utskiftede deler er forringet som følge av tidligere ikke utbedrede skader, slitasje, gradvis forringelse, korrosjon, konstruksjonsfeil, materialfeil e.l. kan If gjøre et skjønnsmessig fradrag for forbedringen.

Er en fullstendig reparasjon umulig, eller det vil medføre urimelige omkostninger i forhold til skadens innvirkning på båtens funksjon eller sjødyktighet, avgjør If hvorledes reparasjonen skal utføres. Som alternativ til reparasjon, kan If i slike tilfeller erstatte skaden med et skjønnsmessig fastsatt kontantbeløp.

Ved reparasjon har sikrede krav på å få brakt båten i sjødyktig stand.

(...)

7.2 Oppgjørregler ved kondemnasjon

7.2.1

Er båt eller tilbehør gått tapt, eller reparasjon av skaden etter Ifs mening ikke er lønnsomt, kan If foreta kontantoppgjør, eller erstatte med i det alt vesentlige tilsvarende båt eller tilbehør.

7.2.2 Verdivurdering

Verdier vurderes ut fra hva det vil koste If å anskaffe vesentlig tilsvarende båt eller tilbehør av samme merke, modell, type, årgang og tilstand (gjenanskaffelsesverdi) på skadetidspunktet. Dersom ikke båt eller tilbehør av samme merke, modell type eller årgang finnes i det norske markedet, vurderes gjenanskaffelsesverdien etter hva det på skadedagen vil koste If å anskaffe båt eller tilbehør med i det alt vesentlige samme bruksområde i Norge.

Erstatningen er begrenset oppad til forsikringssum.

Etter ett år fra elektronisk utstyr ble kjøpt som nytt, reduseres forsikringsverdien med 10 % per år for hvert påbegynt år, maksimum 50 %.

Det gjøres ikke aldersfradrag ved totalskade på mast eller bom alene.

Sikredes båt ble utsatt for et tyveri da den stod i vinteropplag. Ifølge opplysninger ble båtmotor og elektronikk stjålet fra båten. Tyveriet ble anmeldt til politiet. Sikrede meldte tyveriet til selskapet den 14.6.21.

Selskapet ba sikrede dokumentere kravet og gi en verdiestimering på gjenstandene som var stjålet. Sikrede tok kontakt med båtforhandlere og fremla et estimat på kr 431 529. Sikrede informerte også om at ingen ville gi en fast pris på reparasjonen, og at det ikke var mulig å oppdrive en lik motor:

Jeg har ringt rundt til mange forhandlere, og tonen er den samme. Ingen vil gi en fast pris på reparasjonene. De er blant annet usikre på timeforbruket.

En annen sak er at det ikke er Yamaha motorer å oppdrive, hvilket også medfører at jobben uansett ikke kan gjøres før til vinteren når det kommer motorer til landet.

Det at de ikke vil gi fastpris på dette, medfører stor usikkerhet med et eventuelt kontantoppgjør fra If. Hvis jeg skal godta et kontantoppgjør må jeg i tilfelle ha en margin, så jeg ikke går på en smell selv.

Til orientering hadde jeg båten liggende ute for salg på finn.no i juni til 699.000,-. Dette stoppet seg selv som følge av tyveriet. Det enkleste for meg hadde vært om dere gjorde opp for båten i sin helhet basert på prisen den lå ute for. Merk at båt og motor kun hadde gått 100 timer som er særdeles lite sammenlignet med tilsvarende modeller for salg. Jeg mistet salgsmuligheten i et godt marked.

Selskapet ba sikrede deretter om å oversende kjøpekontrakt. Selskapet informerte samtidig om at takstmann ville ta kontakt med sikrede etter mottakelse av kontrakten. Sikrede svarte selskapet den 12.9.21:

I juni ønsket du at jeg skulle innhente tilbud på reparasjon av båten. Det har jeg gjort, til tross for at det tok tid og var krevende.

Flere båtforhandlere var helt uinteressert og noen krevde å få båten inn for å kunne gi en pris. Jeg kunne ikke kjøre båten rundt omkring for å få til dette.

Hvis hele hensikten med å få meg til å gjøre jobben var/er å komme billigst unna for If, må jeg si at jeg føler det fullstendig unødvendig at jeg innhentet disse opplysningene. For meg er det helt uaktuelt å ta på meg jobben med dette, og eventuelt bli avkortet på et oppgjør. Da setter jeg heller hele jobben til dere, så må dere fikse det. Sette båten i stand slik den var. Kostnadene for dere blir garantert høyere enn det oversendte.

For undertegnede passer hele dette tyveriet særdeles dårlig. Båten var lagt ut for salg av en grunn. Jeg hadde heller ingen tanker om å bytte båt, men om jeg skal godta et kontantoppgjør så må et eventuelt nykjøp være årsaken fra min side. Det vil i tilfelle bety et mellomlegg for undertegnede ved et eventuelt innbytte – et ikke planlagt/budsjettert kjøp. Passer som sagt svært dårlig.

Selskapet svarte sikrede og vedla rekvirert takstrapport fra G. av 15.9.21. Selskapet tilbød erstatning på kr 292 300 med fradrag for avtalt egenandel. Dette var i tråd med det takstmannen vurderte de tapte gjenstandene for å være verdt:

Beskrivelse av reparasjon: Motor med instrumentering erstattes i henhold til dagens markedsverdi, det opplyses at denne har et timeantall på ca 100 T. Garmin 4012 Navigasjon erstattes i henhold til nypris minus aldersfradrag i henhold til vilkårene. Aldersfradrag motor er lagt til grunn med nedskrivning 10 % første år og deretter 5 % årlig, men det droppes et år avskrivning som følge av lavt timeantall, dette vil da gjenspeile motorens bruktverdi i markedet. Monteringsdelene, styresylinder, reparasjonskostnader etc dekkes i henhold til kalkyle samt lakking av ripe styrbord skrogside. Det anbefales at tyveriskaden gjøres opp som kontantoppgjør slik at forsikringstaker selv kan ta stilling til eventuelle oppgraderinger på motor/navigasjon etc. Saksbehandler tar stilling til dekninger og oppgjør i skadesaken.

Sikrede var ikke enig i oppgjøret. Sikrede viste bl.a. til at det ikke var motorer å oppdrive, og at selskapet selv måtte ta jobben med å sette båten tilbake i den stand den var.

Selskapet fastholdt sin vurdering og oversendte kommentarer fra takstmann G. av 16.9.21:

Jeg har nå hatt en lengre samtale med (...) som er (...) største forhandler på Buster/Yamaha og han nevner at denne utregningen jeg har gjort og prisvurderingen på 227.000,- er meget fair og i øvre sjiktet.

Han nevner også at det begynner å bli vanskelig å få tak i motorer, men om FT ønsker å kontakte han for å bekrefte denne verdisetningen og muligheten for å skaffe en motor så var det bare å ringe (...) på tlf:(...)

(...) som er (...) Største forhandler av Buster/Yamaha oppgir at motoren er verdt noe over 200.000,-

Selskapet viste også til to annonser på FINN.no og skrev at:

Motoren er verdivurdert av ekstern takstmann (...). Han har lagt til grunn aldersfradrag 10% år 1, deretter 5%. I tillegg er det oppjustert for lite bruk. Dette er kvalitetssikret av (...) med to aktører.

Utgangspunktet til (...) er tilsvarende (...) ville gjort dersom oppdraget ikke var satt bort til ekstern takstmann.

Dagens nye markedsundersøkelse ved to Finn-annonser og telefonsamtale med (...) viser at dette må oppfattes som et svært godt.

Sikrede rekvirerte fagkyndig E. som fremla en rapport som sa at det ville koste kr 298 524 eks. mva./kr 373 155 inkl. mva. å reparere båten. Videre skrev E. følgende:

(...) blir frastjålet motor, instrument, elektrisk gass/gir og kartplotter ved (...) anlegg i (...). Båten har også fått noe riper akter under demontering av motor og fjerning ved tyveri. Båten er taksert av (...) for (...). Da det er ekstremt vanskelig å oppdrive motorer både brukt og evt ny for sesongen 2022 mener takstmann (...) at (...) erstatter denne fullt ut da FT/båteier vil få problemer med å erstatte denne. Det må også tas hensyn til at denne kun har gått ca 100 timer ifølge faktura fra siste service fra (...) og båteier.

Tyveri av motor, instrumenter, elektrisk gass/gir og kartplotter ved (...). Kabler motor og styring er kappet.

Motor er stjålet sammen med instrumenter, elektrisk gass/gir kontroller, kartplotter. Kabler for styring og elektrisk er kappet se bilder i rapport. Det er påført båten noe riper i skaden/tyveriet også ødelagt akter lanterne.

Motor bør erstattes mot ny da timetall er meget lavt (100 timer) og at det er meget vanskelig og finne brukt i samme stand. Ny motor kan muligens skaffes evt for sesongen 2023.

Selskapet fant ikke grunn til å endre sitt tilbud, og sikrede klaget saken inn for Finansklagenemnda.

Sikrede anfører at båten må settes tilbake i den stand den var før tyveriet fant sted. Erstatningen selskapet har tilbudt vil ikke dekke tapet. Det er pkt. 7.1.1 i forsikringsvilkårene som må være utgangspunktet for verdifastsettingen. Pkt. 7.2.2 kommer ikke til anvendelse fordi motoren ikke kan regnes som tilbehør. Motoren er en vesentlig del av hele båten, og i denne saken utgjør motoren nærmest halvparten av båtens samlede verdi ved anskaffelse. Det sier seg selv at motoren ikke kan betegnes som tilbehør. Til det er verdien altfor dominerende.

Det er ikke mulig å finne en tilsvarende brukt motor med så få brukstimer som motoren som satt på båten. Eneste løsning for å få satt båten tilbake i tilsvarende stand er å erstatte motoren med en ny motor. Dette er også konklusjonen i takstmann E. sin rapport. Sikrede vil høyst sannsynlig ikke få ny motor på båten før sesongen 2023, slik det fremkommer av taksten, grunnet leveransesituasjon etter at pandemien inntraff globalt. Saken må derfor løses ved at selskapet dekker anskaffelse av ny motor eller kondemnerer hele båten inkludert motor. Henvisningen til den hvite båtmotoren som lå ute på FINN.no er useriøst og uprofesjonelt. Man kan ikke sette en hvit motor på en ren aluminiumsbåt. Selskapets takst sier kr 294 300. Uavhengig takst sier kr 373 155 som er en differanse på ca. kr 80 000. Selskapet skriver at takstmann E. kun har beregnet hva det koster å kjøpe ny motor og elektronisk utstyr uten å trekke for aldersfradrag. Dette er direkte feil. Uavhengig takstmann har selvfølgelig gjort en vurdering basert på

forsikringsvilkårene og er tydelig på at det ikke er tilsvarende motorer å oppdrive i markedet. Selskapet må derfor erstatte den tapte motoren med en ny motor for å få brakt båten i sjødyktig stand ihht. forsikringsavtalens pkt. 7.1.1. FSN 6702 er ikke overførbart slik selskapet hevder, og kan derfor ikke tillegges vekt.

Sikrede anfører videre at selskapet har opptrådt særdeles kritikkverdig, og at takstmann G. opererer som ansatt for selskapet. Han kan derfor ikke regnes som en uavhengig takstmann. Takstmann G. tilbød dessuten kr 20 000–30 000 ekstra for å løse saken over telefon. Han ga klart uttrykk for at han jobbet etter instruks fra selskapet. Rapporten fra G. inneholder også feil. Sikrede mener i tillegg at det er kritikkverdig at selskapet overlot jobben til sikrede med å innhente priser og tilbud på reparasjon. Avslutningsvis krever sikrede dekket egentid brukt på saken.

I sitt krav om nemnd opprettholder sikrede tidligere anførsler og legger til at båten motor ikke kan regnes som tilbehør. Sikrede viser til at utenbordsmotor er korrekt begrep, og at motoren ikke kan omtales som en påhengsmotor. Båten selges dessuten som båt inkludert motor. Sikrede har innhentet dokumentasjon som støtter at en motor ikke er å forstå som tilbehør. Den allmenne forståelsen er at en utenbordsmotor ikke er tilbehør på båt. Tilbehør er en liten og marginal ting sett i forhold til hoveddelen. Det er derfor ikke mulig å tolke denne definisjonen til at en stor utenbordsmotor er å regne som tilbehør. Med bakgrunn i at det nå uttrykkelig er dokumentert at motoren ikke er tilbehør, må selskapet foreta oppgjør basert på at båt inkludert motor og utstyr er tapt.

Selskapet anfører at sikrede har fått tilbud om korrekt oppgjør i saken. Dersom det ikke finnes tilsvarende motor eller årgang i det norske markedet, skal erstatningen vurderes hva det på skadedatoen hadde kostet å kjøpe en tilsvarende motor dersom den hadde vært tilgjengelig. Dette følger av pkt. 7.2.2. Det har følgelig ikke betydning om det ikke finnes brukte tilsvarende motorer for salg på skadetidspunktet. Selskapet viser her til tidligere avgjørelse i FSN 6702 hvor båtvilkårene til selskapet ble vurdert. Også i den saken var det en motor som ikke kunne skaffes, og det ble lagt til grunn en "fiktiv" markedspris for erstatningen.

FSN 6702 er direkte overførbart til denne saken. Selskapet mener derfor at sikrede ikke har krav på ny motor. Ved verddivurdering av motor er det lagt til grunn forsikringsvilkårene pkt. 7.2.2. Takstmann G. har beregnet gjenanskaffelsesverdien med utgangspunkt i nypris fratrasket aldersfradrag på 10 % år én og videre 5 % per år. Siden motoren hadde lavt timetall, er det lagt til grunn at motoren er et år nyere enn den er. I tillegg har han kvalitetssikret verddivurderingen med å kontakte merkeforhandlere.

Selskapet viser til annonse for tilsvarende 2020-modell med gangtid på 50 timer. Denne motoren selges for kr 250 000. Det er riktig at denne motoren har en annen farge, men den viser hvilket nivå motorer selges for. Med denne motoren vil sikrede kunne kjøpe seg en seks år nyere motor for kun kr 23 000 utover erstatning selskapet har tilbydd (kr 227 000). Når det gjelder navigasjon, er aldersfradrag beregnet etter pkt. 7.2.2, fjerde avsnitt, som er en særbestemmelse for aldersfradrag på elektronisk utstyr. Siden kartplotter var ny i 2014, påløper det aldersfradrag 50 %.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapets erstatningsoppgjør er korrekt.

Nemnda slutter seg her til sekretariatets vurdering:

(...)

Det følger av pkt. 7.2.1 i forsikringsvilkårene at selskapet kan vurdere å foreta oppgjøret som kontaktoppgjør, dersom "båt eller tilbehør gått tapt, eller reparasjon av skaden etter lfs mening ikke er lønnsomt".

I sak FinKN 2017-607 vurderte Finansklagenemnda Skade om en gummibåt kunne anses for å være tilbehør. Til det uttalte nemnda at:

Begrepet "tilbehør" er ikke definert og kan i prinsippet også omfatte en gummibåt som er kjøpt som tilbehør til en større båt. Sikrede har imidlertid ikke vist til at gummibåten var tilbehør til en større båt, bare at gummibåten er "tilbehør". Tilbehør må tilhøre en hovedgjenstand for å kvalifisere som tilbehør. Det er ikke tilfellet her.

I likhet med nemndsavgjørelsen over er ikke ordet tilbehør nærmere definert i vilkårene. En naturlig forståelse av ordet tilsier at det må være tale om en gjenstand som tilhører en hovedgjenstand. Etter sekretariatets syn er det naturlig å omtale en påhengsmotor som "tilbehør", selv om det er tale om en stor motor med tilsvarende høy verdi.

Selskapet kan altså velge kontaktoppgjør iht. vilkårene. Reglene for verdifastsettingen fremgår da av 7.2.2. Når det ikke er mulig å gjenskaffe tilsvarende ting, fastsettes "gjenanskaffelsesverdien etter hva det på skadedagen vil koste if å anskaffe båt eller tilbehør med i det alt vesentlige samme bruksområde i Norge."

Selskapet har fremlagt en skaderapport fra G. hvor det blant annet fremgår at båtmotor var verdt kr 227 000. Totalt oppgjør som ble tilbudt var kr 294 300. G. har ifølge skaderapporten tatt hensyn til motorens alder og timeantall i sin vurdering av motorens brukverdi på markedet. Det fremgår av sakens dokumenter at han også har forhørt seg med ulike båtforhandlere som skal ha vært enig i vurderingen. Det er videre fremlagt to FINN-annonser som viser lignende motorer som har lagt ute til salgs for henholdsvis kr 250 000 og kr 145 000. Annonsene sier noe om hva en gjenstand med vesentlig samme bruksområde er verdt, slik kravet er etter vilkårene.

Du har fremlagt en skaderapport hvor det blant annet fremgår at "Motor bør erstattes mot ny da timetall er meget lavt (100 timer) og at det er meget vanskelig og finne brukt i samme stand." Takstmann E. konkluderte på bakgrunn av sine vurderinger med at tapet tilsvarte kr 373 155 inkl. mva.

I sakens anledning viser vi til tidligere avsatte nemndsavgjørelser, FinKN 2018-591 og FSN 6702. I FinKN 2018-591, som gjaldt uenighet om erstatningsberegningen etter at båt var blitt transportskadet, uttalte nemnda at:

Nemnda må ta utgangspunkt i de takstrapporter og sakkyndige uttalelser som er fremlagt. Selskapet har innhentet en takst pålydende kr 74 565, mens sikrede har innhentet to ulike prisestimat pålydende kr 87 935 og kr 131 716. Nemnda har ikke forutsetninger for å uttale seg om hvilket beløp som er korrekt, og har derfor ikke grunnlag for å si at selskapets takst ikke er korrekt.

I en eldre avgjørelse FSN 6702, som gjaldt erstatningsberegningen for en utenbordsmotor som det ikke lenger var mulig å få kjøpt, uttalte nemnda blant annet:

I dette tilfellet er det på det rene at ny tilsvarende motor ikke lar seg skaffe, og selskapet har valgt å foreta kontantoppgjør basert på antatt markedsverdi av den ett år gamle motoren. Etter det nemnda kan se, er det ikke omstridt at det tilbudte oppgjør på kr 34.500 tilsvarer markedsverdien. Nemnda kan ikke se at sikrede har krav på et økonomisk oppgjør utover dette.

Når det ikke foreligger tilsvarende motorer, må selskapet som nevnt ta utgangspunkt i hva en gjenstand med vesentlig samme bruksverdi er verdt. Selskapet plikter ikke å gi ytterligere i erstatning for å få satt båten i sjødyktig stand, slik du hevder. For øvrig vil vi bemerke at et ikke er dokumentert at båten ikke kan settes i sjødyktig stand med det kontantoppgjør selskapet har tilbudt, selv om det ikke var/er mulig å gjenskaffe lik motor.

Etter en gjennomgang av sakens faktum og ovennevnte nemndsavgjørelser, finner vi det ikke sannsynliggjort at den verdifastsettelsen som selskapet har lagt til grunn for sitt tilbud var feil.

Sekretariatet har lagt til grunn at du i hovedsak er uenig i selskapets erstatningsvurdering av selve båtmotoren. Det er noe uklart om du også er uenig i vurderingen selskapet har gjort knyttet til det elektriske utstyret, herunder blant annet kartplotter.

Vedrørende det elektriske utstyret, herunder kartplotter, har selskapet erstattet denne med fradrag for 50 % av nypris, jf. vilkårene pkt. 7.2.2 fjerde avsnitt. Selskapet har tatt utgangspunkt i takstmann G. sin vurdering. Vi kan ikke se at det er fremlagt dokumentasjon som tilsier at denne vurderingen er feil eller at du har krav på å få dekket en ny kartplotter.

Hva gjelder anførselene knyttet til selskapets oppfølging av saken, samt dialogen med deg, vil vi bemerke at Finansklagenemndas oppgave er å vurdere selskapets behandling av saker ut fra gjeldende lovverk. Vi har ikke mulighet til å vurdere selskapets kundeservice knyttet til god/dårlig kundeservice, lang saksbehandlingstid, oppfølging el. Se for øvrig også FinKN 2021-379.

Du har anført at takstmann har opptrådt som en ansatt i selskapet og at han derfor ikke har vært objektiv i sine vurderinger. Heller ikke dette er noe vi kan se nærmere på. Dersom du mener at takstmannen har vurdert verdien feil, må dette tas direkte med takstmann eller takstmannens ansvarsforsikringsselskap.

Avslutningsvis har du krevd dekket egentid brukt på saken. For at du skal kunne kreve dekket kostnader til egentid brukt på saken, må det foreligge et hjemmelsgrunnlag. Dette kan følge av forsikringsvilkår, annen avtale, lovbestemmelser, eller selskapets erstatningsbetingende adferd. Sekretariatet kan ikke se at det finnes hjemmel for å dekke krav på egentid brukt i saken. Vi gjør for øvrig også oppmerksom på at nemnda normalt ikke tar stilling til dekning av sakskostnader, se eksempelvis FinKN 2021-1002. Du kan derfor ikke få medhold i at selskapet skal dekke dette.

Etter dette har vi kommet til at klagen ikke kan føre frem.

Sikrede anfører at oppgjøret må skje etter vilkårenes 7.1.1 fordi motoren ikke kan regnes som tilbehør. Pkt. 7.1.1 gjelder oppgjørsregler ved "reparasjon", mens det her er tale om tyveri. Pkt. 7.2.1 gjelder når "båt eller tilbehør" er gått tapt. Sikrede anfører at motoren ikke er tilbehør. Nemnda er enig i at motoren ikke er tilbehør, men må sees som en del av båten. Men oppgjøret blir det samme: kontantoppgjør som da fastsettes ved takst. Sikrede anfører at selskapets takst er gal, og at motoren bør erstattes med nyverdi fordi båten bare hadde gått 100 timer. Nemnda peker på at bruk av båt i 100 timer ikke kan regnes som lavt timetall, og at alle båter har en høy avskrivning første året de er i bruk. Selskapet har unnlatt avskrivninger for det første året fordi båten bare hadde gått 100 timer. Nemnda kan ikke se at sikredes takst gir grunnlag for et høyere oppgjør enn det selskapet har tilbudt.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Vibeke Stiansen (selskapsrepresentant) og Hege Sundby (forbrukerrepresentant).